

Učiteljski tovariš

Stanovsko političsko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, sa inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. ček. rač. 11.153. Telefon 3112

IVAN DIMNIK, predsednik JUU:

Učiteljstvu Jugoslavije

Sloga, dosežena na letošnji glavni skupščini, nas ne sme uspavati, da bi pozabili na veliko odgovornost in na ogromno delo, ki nas čaka in katero smo dolžni izvršiti v bližnji bodočnosti.

Te odgovornosti in tega dela si morajo biti svesti predvsem vsi oni, ki stojijo na čelu v glavnem odboru JUU, na čelu sekcij in v upravnih odborih ter oni, ki so na takih mestih pri sreskih društvih, kakor vsak poedinec našega stanu in član organizacije. Kakor hočemo upoštevati po parlamentarnih običajih mišljenje vsakega poedince, tako naj se deli med vse tudi delo in odgovornost.

V idejnem pogledu, mislim, da je naša organizacija dosti trdno zasidrana in bo tudi v bodoče nosilec dosedanjih nacionalnih tradicij, ki so jih učiteljske organizacije pokazale že pred svetovno vojno ter dokumentirale leta 1920. z uedinjenjem vseh starih združenj v enotno jugoslovansko učiteljsko organizacijo. Učiteljstvo je že tedaj izločilo iz svojih vrst vsako plemensko in versko razliko pri članskih pravicah in dolžnostih, še bolj je to pokazalo v praksi pri izvajanju nacionalnega edinstva in verske strpnosti ter si je pridobilo vse pogoje, da bo v bodočnosti, kakor je bilo v preteklosti, jak faktor pri utrjevanju narodnega in državnega edinstva ter nacionalne misli v najširših plasteh naroda. Poleg državnog-nacionalnih ideoloških pogledov nas čaka še velika naloga, da si izgradimo s temi v skladu tudi enotno stanovsko ideologijo in ideološke poglede na stanovske, šolske in obče prosvetne probleme. Pot do tega je še jako dolga!

Med najaktualnejše stanovsko-šolske in prosvetno-politične probleme s katerimi se moramo baviti v najbližji bodočnosti in v katerih pravicah bo treba sodelovanja vseh organizacijskih edinic in članstva, spadajo sledeči problemi in vprašanja: Vprašanje vzdrževanja šol in njih proračunov, prenapolnjenih razredov, namешčanja in premeščanja učiteljstva v zvezi s stalnostjo na službenem mestu, uvedbe sodobnega modernega disciplinskega postopka, ureditve izvenšolskega dela učiteljstva, učnih načrtov za osnovne in višje narodne šole s katerimi naj se ustvari jugoslovanski nacionalni tip narodne šole, učnih knjig, nadzora narodnih šol, vprašanja materialnega značaja: sistemizacije službenih mest, napredovanja v obče in napredovanja v V. grupo, uredbe o zmanjšanju draginskih doklad, stanarin poročenim učiteljicam itd. V zvezi s temi problemi so izpremembe zakona o narodnih šolah izvršene potom finančnih zakonov, izvršilni predpisi k zakonu o narodnih šolah, v kolikor prikazuje potrebo take novele praksa pri izvajanju sedanjega zakona.

Pri sodelovanju in zasledovanju stanovsko-šolsko- in prosvetno-političnih vprašanj in problemov ni dovolj, da izvedemo le potrebne akcije na zunaj v dosego cilja, temveč je predpogoj uspeha prosvetevanje lastnih stanovskih vrst na znotraj v teh vprašanjih: da bo vsak poedinec dobil pravilne poglede na vse te probleme in jih spravil v sklad z državnimi interesi in potrebami, s potrebami naroda ter potrebami in interesi ostalih stanov. S tega, širšega vidika je treba gledati tudi na stanovske, šolske in prosvetne probleme. Kakor že zgoraj omenjeno: izkristalizirati bo treba v najširših vrstah našega stanu enotne ideološke poglede na stanovske, šolske in prosvetne probleme, ki bodo morali biti v skladu z interesi in potrebami naroda in države.

Ne smemo pa pri vnanjih problemih pozabljati na naše notranje organizacijske probleme, ki naj dajo naši organizaciji upravno jakost in sposobnost.

Velikim dogodkom slede amnestije. Z njimi se oproščajo in pozabljajo delikti in zmote ter iz teh izviraajo nasprotstva iz preteklosti. Našemu velikemu dogodku vsestranega zadovoljstva ob vzpostavitvi sloge v našem Združenju po letošnji glavni skupščini naj sledi medsebojna likvidacija sporov in pogrškov iz preteklosti. Likvidirati je treba s starimi zadevami in pričeti novo življenje. Najti je treba pota in načina za skupno delo. V imenu vrhovne uprave Združenja naprošam društva in članstvo, da z ozirom na prelom s preteklimi spori v centrali, na najkrajši in najbolj tovariški način likvidirajo tudi s spori doma. Ne smemo več negativno tratiti svojih energij, temveč moramo spojiti najboljše lastnosti poedincev k vzajemnemu kolektivnemu delu. V kolikor poedinec ne more predstavljati vsestranske popolnosti, naj jo predstavlja skupina, v kateri se bodo kompletirale dobre lastnosti poedincev.

Že pred glavno skupščino so vse banovinske sekcije JUU v vredu dovršile svoje skupščine in izvolile za predstoječo triletno upravno dobo nove upravne in nadzorne odbore. Ti novi upravni odbori stojijo pred velikimi nalogami. Izvesti morajo slogo in konsolidacijo navzdol, kar jim je prva naloga. Baviti se bodo pa morali tudi z vsemi ostalimi problemi organizacije, šole in stanu itd., ki se bodo pojavljali. Sklicevati bodo morali v to svrhu seje upravnih odborov in predsedniških zborov in skrbeti za njihovo ekspeditivno in plodno delo. Zato bodo morale sekcije skrbno izvršiti vse predpriprave za te seje in predsedniške zборе. V sekcijah bo nujno treba (v kolikor to ni izvršeno) organizirati stalne sekcijske pisarne in delitev dela po odsekih.

Stojimo tudi pred volitvami novih upravnih in nadzornih odborov naših sreskih društev JUU. Izvršiti se morajo občni zbori in volitve pri vseh sreskih društvih JUU v državi, ker poteče tudi njim triletni mandat. Nove upravne in nadzorne odbore morajo izvoliti tudi ona društva, ki so iz kateregakoli razloga volila novo upravo med prošlo triletno upravno dobo. Občni zbori in volitve se morajo izvršiti pri 304 sreskih društvih JUU v državi in sicer: pri 3 v Beogradu, 35 v vardarski, 18 v vrbaski, 34 v dravski, 29 v drinski, 51 v dunavski, 26 v zetski, 35 v moravski, 13 v primorski in 60 v savski banovini. Interes rednega dela, učiteljskega stanu in organizacije zahteva, da se izvrše ti občni zbori in volitev novih odborov čimprej. Želeti je, da se to izvede v septembru in oktobru in stvar sekcij je, da izvrše razpis in skrb za reden potek občnih zborov in volitev.

Z izvršitvijo teh občnih zborov in izvolitvijo uprav so ta sreska društva, vsako na svojem področju, registrirana za triletno dobo in se na tem teritoriju ne morejo ustanavljati nova društva JUU, razen delitve društev in primerov predvidenih v pravilih. Članstvo ostaje po vpisu na občnem zboru v društvih stalno in prejenja samo v zmislu pravil z neizvrševanjem dolžnosti, s preselitvijo, prijavljenim izstopom ali smrtjo.

Ni vseeno, kakšna so in kako delujejo sreska društva!

Sreska društva so temeljne in najvažnejše edince naše organizacije. Pri izbiri njihovega vodstva se je treba ozirati, da se izbere najposposobnejše in najdelavnejše tovariše in tovarišice v odbor. Najti in upoštevati je treba pravilno razmerje za upoštevanje izkušenih starejših in delavnih mlajših tovarišev v novih odborih. Poslednje je treba uvajati v organizacijske naloge in posle. Nove sreske odbore JUU čaka velika naloga z reorganizacijo društev v smeri informativnega dela, in v smeri večje aktivnosti članstva ter sodelovanja pri organizacijskih akcijah, v svrhu doprinosu novega duha v učiteljske vrste.

Živel naš prestolonaslednik

Že v dvanajsto leto svojega življenja stopa danes naš prestolonaslednik Peter.

Ves narod ga pozdravlja o priliki nje-govega rojstnega dne. Vzklikajo mu ogromne sokolske vrste, ki jim je staro-šta, klanja se Jadranska straža svojemu visokemu pokrovitelju. V vseh vrstah je mnogo, zelo mnogo mladine in vsa ta, ki gleda v prestolonasledniku svojega sovrst-nika, vzornika in vodnika, se v neskaljeni vdanosti in brezmejni ljubezni veseli tega pomembnega narodnega praznika in prosi Vsevišnjega, da dodeli ljubljenu pre-stolonasledniku Petru srečno bodoč-nost.

Vsem tem neštetim vrstam in iskrenemu veselju se priključuje tudi učitelj-stvo v zadovoljstvu, da se sme pridružiti tako spontanemu navdušenju celokupnega naroda.

Ko oznanjajo topovi po vsej državi radostni dan, ko vsa vojska strumno defilira, da na dostojen način proslavi današnji dan, se z zadovoljnim srcem in globoko vdanostjo pridružujemo čestitkam vsega naroda in kličemo:

ŽIVEL NJ. VIS. PRESTOLONASLEDNIK PETER!

ŽIVEL NAŠ KRALJEVSKI DOM KARADORĐEVIĆ!

Izpopolnitev organizacije in naš notranji prepored je mogoč le z intenzivnim načrtnim delom ter ustno in pismeno besedo. Zato bo nujna potreba, da posvečamo večjo pažnjo našemu tisku. Tisk je velesila in dvojna velesila za nas učitelje, ki smo tako raztreseni po vsej državi.

Za ustno propagando bo treba izkoristiti naša zborovanja sreskih društev, predsedniške zборе in skupščine. Poslužiti se bo pa treba tudi drugih sredstev ne izvzemši radia, ki postane lahko dobra informativna vez med nami, ker so sigurno učitelji eni najboljših poslušalcev in propagatorjev radia.

V svrhu propagande idej in dela bo treba izpopolniti tudi naš tisk. Imamo svoja centralna in banovinska glasila. Izvesti bo treba njih enotno organizacijo ter vzpostaviti tesnejšo vez tudi med njimi. Ustanoviti bo treba »Učiteljsko Agencijo Avalo« potom katere bodo listi lahko dobivali enotne informativne vesti in članke za enotno idejno orientacijo, ki naj prodre v vse vrste učiteljstva. Ne moremo si misliti močnejšega pokreta za dviganje stanovske zavesti in sistematičnega dela na polju ustvarjanja enotnih ideoloških pogledov, dokler ne bodo preje-male vsaj en stanovsko-politični list sprva vse organizacijske edince — od vseh sreskih društev in njihovih odborov, do sekcij in odborov in vseh članov centralne vrhovne uprave — pozneje pa vse članstvo. V enotnem duhu bodo morala biti urejevana tudi naša pedagoška glasila, ako bomo hoteli uspeti, da se s tokom časa tudi tu najdemo na enotnejših nazorih. Isto velja za kulturno spoznavanje in približevanje potom mladinskih listov in literature.

Naš ideal mora ostati, da bo vsak organiziran član JUU prejemal eno od naših stanovsko-političnih glasil, eno od naših pedagoških glasil in da bo za vsakim našim članom stala vsaj mala četica odjemalcev naših mladinskih listov in edicij.

Mnogo je naših tovarišev in tovarišic, ki so v zelo težkih razmerah in jih ubijajo vsakodnevne skrbi ter jih dolete nesreče.

Tudi na polju socialne samopomoči bo treba intenzivno delati. Z načrtnim delom bo treba uspeti s postavitvijo učiteljskih domov in konviktov vsaj v banskih mestih in pozneje v mestih s srednjo šolo, da se napravi streha našim sekcijskim odborom za delo in se olajša šolanje otrok onim članom, ki ne morejo priti v kraje s srednjo šolo. Misli bo treba na načrtno postavljanje okrevališč za obolele učitelje ob morju, v zdraviliških in planinah. Izpopolniti in napraviti bo treba zvezo med Učiteljskimi Samopomočmi, da olajšamo članom težak udarec ob nesreči, smrti v družini in v stiski. Pregledati in izpopolniti bo treba naše kreditne ustanove. Misli bo treba na socialni fond za primer drugih nesreč in potreb naših članov. Polno je še socialnih problemov, ki čakajo rešitve od nas samih!

Za vse to bo treba iskati gospodarskih virov in enotno usmeriti to delo ter misliti tudi v to svrhu na gospodarske pridobitne ustanove.

Ne morem se danes dotakniti vseh problemov, ki nas čakajo in sem omenil samo najnujnejše na katerih moramo pričeti delovati vsi takoj.

Temeljni principi dobre organizacije so: zdrava idejna baza in naloga, dobra gospodarska podlaga in dobra administracija — delitev dela.

V pogledu zdrave idejne baze, naloge in cilja ni dvoma, da je Jugoslovansko učiteljsko združenje dobro zasidrano že po svoji stari tradiciji.

V pogledu dobre gospodarske podlage bo treba še mnogo storiti na polju naših gospodarsko-socialnih ustanov in razmer. Prva naloga pa bo v tem pogledu brezpogojno izterjanje visokega — 1,369.058 Din — dolga na listih, ki so mu vzrok ne-urejene razmere prošlih let. Članstvo bo treba pozvati k točnemu plačevanju članarine ter k točnemu poravnavanju dolga in naročnine za liste. Brez gospodarskih sredstev je nemogoče obširno delo, ki nas čaka!

V pogledu delitve dela v organizaciji bo treba še mnogo napora, da se izvede ta princip v vseh naših edinicah. Vse izvoljene funkcionarje in odbornike organizacijskih uprav mora prevevati čut odgovornosti.

Z vzpostavitvijo sloge je dana podlaga za uvedbo reda v naše vrste ter za konstruktivno delo, ki pa ni odvisno samo od vodstva, temveč tudi od članstva. To delo bo uspešno le tedaj, če bo vsak član storil svojo dolžnost.

Tu zastavimo vsi!

**Pogled
na uspešno
XIV. glavno
skupščino JUU**

Stanovske — uradniške zbornice

Ker v Avstrijski republiki vlada na podlagi nove ustave že delj časa pripravlja preobnovo celotne upravne ureditve in to na podlagi stanovskih zastopstev, se vsi avstrijski stanovi resno pripravljajo na organizacijo svojih vrst. Tako so tudi javni uslužbenci, združeni v Zvezi javnih nameščencev, izdelali načrt za ustanovitev uradniške zbornice, ki naj bi predstavljala vrhovno zastopstvo celokupnega stanu avstrijskih državnih uslužbencev in upokojevcev. Osnutek tega zakona po ureditvi uradniške zbornice je »Reichsverband der öffentlichen Angestellten« že predložil vsem odločujočim činiteljem.

Ker so razmere državnega uslužbenstva v Avstriji precej slične našim, ne bo odveč, če v naslednjem podamo v informacijo naših strokovnih društev kratek pregled smernic in načel, katera vsebuje omenjeni predlog za ta zakonski načrt.

Za vse ozemlje Avstrije naj se ustanovi posebna »Zbornica za javne nameščence«, katero bomo na kratko imenovali »uradniška zbornica«. Njen namen je varovanje skupnih interesov vseh uslužbencev, zaposlenih pri upravi zvezne države, dežel, občin in drugih javnopravnih teles. Njen cilj je pospeševanje in dvigovanje socialnega in gospodarskega položaja celokupnosti navedenih nameščencev. V vsaki deželi se ustanovi poseben pokrajinski odbor kot nekaka podružnica uradniške zbornice, ki ima sedež na Dunaju.

Uradniška zbornica, ki je samostojno pravno telo, katero more posedovati premoženje kakršnekoli vrste, vrši zlasti naslednje posle:

1. razpravlja o željah in predlogih glede vseh zadev, ki se tičejo aktivnih in upokojevnih javnih nameščencev;

2. predlaga oblastvom in zakonodajnim telesom poročila, mnenja in predloge, zlasti o ureditvi službenega razmerja, uslužbenskega in plačilnega prava, o zavarovanju uslužbencev in o vseh gospodarskih zadevah, ki se tičejo javnih nameščencev, zlasti o predmetih stanovanjske zaštite, ljudske prehrane, javnega zdravstva in narodne izobrazbe;

3. podaja mnenja o zakonskih načrtih in predpisih, ki se tičejo stanu javnih uslužbencev;

4. podaja strokovna mnenja o ureditvi javne uprave, o ustanavljanju in organizaciji javnih zavodov in naprav;

5. sodeluje pri ukrepih oblastev, namenjenih dvigovanju družabnega in gospodarskega stanja javnega uslužbenstva, kjer to zakoni predpisujejo;

6. pošilja zastopnike v druge korporacije in jim predlaga mnenja oz. predloge;

7. vodi statistiko poklicnih in strokovnih organizacij, vodi sezname o številu in kretanju javnih uslužbencev in sodeluje pri ugotavljanju državnega in gospodarskega položaja istih;

8. ustanavlja in upravlja potrebne zavode in ustanove za posredovanje dela, za skrbstvo v korist zdravja, za preskrbo javnih nameščencev in njihovih družin in za pospeševanje splošne duhovne in telesne, zlasti strokovne izpopolnitve;

9. sodeluje pri nadziranju vseh ustanov socialnega in gospodarskega značaja, namenjenih javnim uslužbencem.

Vsako leto pošlje zbornica izčrpano poročilo o svojih opažanjih vladi hkrati s poročilom o ukrepih, storjenih za izboljšanje gospodarskega in socialnega položaja javnih uslužbencev. — Pokrajinski odbori vrše iste posle na svojem ozemlju.

Uradniška zbornica je podrejena nadzorstvu vladnega predsednika in mora tudi drugim državnim in javnim oblastvom podajati na zahtevo zaželeno pojasnila in jih podpirati. Vsi načrti državnih oz. pokrajinskih zakonov, ki se tičejo gospodarskih ali pravnih interesov uslužbencev, ali ki zadevajo vprašanja službenega razmerja ali organizacije uprave, se morajo pred predložitvijo zakonodavnim telesom poslati uradniški zbornici oz. krajevno pristojnemu pokrajinskemu odboru. Prav tako so vsa državna in samoupravna oblastva ter zbornice za delo, trgovino in industrijo, delavske in kmetijske zbornice ter socialno zavarovalni zavodi dolžni, da nudijo uradniški zbornici potrebne podatke in jo v delu podpirajo.

Za javne uslužbence se smatrajo nameščenci zveze (države), nameščenci dežel, občin in uslužbenci drugih javnopravnih teles. Upokojevci pripadajo k tisti sekciji zbornice, kamor bi pripadali kot aktivni.

Zbornica je sestavljena iz štirih odsekov, katere volijo pripadniki določenih uslužbenskih skupin. Zbornico tvori 80 članov, njene pokrajinske odbore pa po številu dotičnega uslužbenstva 12 do največ 30 članov. Kako se to število porazdeli na posamezne odseke, bo uredila volilna uredba, katero izda vlada.

Posel zborničnega člana je časten in brezplačen, povrnejo se pa članom dejanski izdatki, potrebni za izvrševanje njihovega posla. Člani se volijo z neposrednimi tajnimi volitvami na 4 leta in to po predpisih, veljavnih za volitve v druga zakonodajna telesa. Voli se po strokovnih odsekih, od katerih vsak tvori posebno volilno enoto.

Pravico voliti imajo vsi javni nameščenci, stari nad 24 let, ki imajo pravico voliti v druge javnopravne zakonodajne korporacije in so ob razpisu volitev najmanj dve leti v javni službi. Pasivno volilno pravico imajo vsi javni nameščenci, stari nad 30 let z več kot 5 leti javne službe in ki pripadajo odseku, v katerem kandidirajo. Vselej mora vsaj 70% vseh izvoljenih pripadati v vsakem odseku aktivnim uslužbencem.

Če se pojavijo okoliščine, ki bi bile preprečile izvolitev zborničnega člana, mora biti

ta iz zbornice izločen. Če se proti članom uvede kazenska preiskava, ki bi povzročila izgubo pasivne volilne pravice, ne sme dotični član do konca preiskave izvrševati svojega mandata. Tega izgubi tudi član, ki hudo zanemarljivo svojo dolžnost ali je neopravičeno trajno ne izvršuje. Izgubo članstva izreče zbornica z dvetretjinsko večino. Na mesto izločenega člana vstopi njegov namestnik.

Zbornični članji uživajo v tem svojstvu imuniteto. Zaradi izjav ali dejanj, izvršenih v svojstvu zborničnega člana, se ne more uvesti niti disciplinsko niti kazensko postopanje.

Zbornica izvoli izmed sebe z navadno večino glasov predsednika za dobo dveh let, prav tako pa vsak odsek načelnika za isto dobo. Načelniki odsekov so hkrati namestniki predsednika in tvorijo z njim načelstvo. Izvolitev načelstva mora potrditi vlada, ki zapriseže tudi te zbornične funkcionarje, da bodo svoje naloge vestno izvrševali.

Načelstvo je odgovorno za izpolnjevanje zakonskih predpisov, zlasti da se ne preokroži delokrog zbornice in za izvrševanje njenih sklepov. Če načelstvo misli, da ne more prevzeti odgovornosti za izvršitev nekega sklepa, se sme obrniti na nadzorno oblastvo zaradi odločitve. Načelstvo sklepa z večino glasov, predsednik odloča. Zbornični tajnik ima posvetovalni glas. Predsednik vodi celotno poslovanje in je zakoniti zastopnik zbornice.

Da more uradniška zbornica pravilno in veljavno sklepati, mora biti navzoča vsaj polovica članov, ki sklepa z večino glasov; predsednik dirimira. Zbornica more postaviti posebne pododseke, ki se pečajo z natančno določenimi predmeti. Poslovanje ureja poslovnik, katerega sprejme zbornica in ga vlada potrdi. Vsak odsek o svojih zadevah samostojno razpravlja in predloži sprejete sklepe plenumu. Če zbornica tak predlog odkloni, ga sme odsek kot minoritetni votum sporočiti zakonodajnim telesom in oblastvom. Odseki morejo, če zbornica tako sklene, posamezne zadeve samostojno reševati. Vse zbornične posle vodi strokovno izobražen plačan tajnik, ki ne sme biti zbornični član. Postavlja ga zbornica na predlog načelstva, enako kot vse

ostale zbornične uslužbenke. Zanje se sestavi posebna uradniška pragmatika.

Za ustanovitev uradniške zbornice (oz. pokrajinskih odborov) pokrije stroške vlada, občine so dolžne zbornici nuditi brezplačne potrebne prostore. Vse izdatke za zbornico nosi celokupnost vseh v nji zastopanih javnih uslužbencev, stroške pokrajinskih odborov pa javno nameščenstvo dotične pokrajine. O letnem proračunu sklepa zbornica na predlog načelstva, katerega mora predhodno odobriti nadzorno oblastvo. Zbornica razdeli skupno vsoto potrebščin sorazmerno med odseke po številu mandatov, odseki pa obremene sorazmerno uslužbenstvu, ki jim pripada. Te doklade se pobirajo od javnih uslužbencev kot posebni odtegljaji od plač oz. pokojnin in jih morajo izplačilne blagajne nemudoma dostavljati zbornici.

Če zbornica ali pokrajinski odseki ne redno vrše svoje naloge, če preokrožijo svoj delokrog ali pa če se število zborničnih članov toliko zmanjša, da ne more več zbornica redno poslovati, jo sme vlada razpustiti. Nove volitve se morajo razpisati najkasneje v treh mesecih. Dotle vodi posle komisar, katerega postavi nadzorno oblastvo.

Za posvetovanje o posameznih stanovskih zadevah more zbornica člane nekega odbora iz zbornice in pokrajinskih odborov sklicati na posebno zborovanje, kateremu se pritegnejo zastopniki prizadetih društev dotične stroke. Prav tako more zbornica skupno razpravljati z drugimi stanovskimi zbornicami oz. zastopstvi. Z njimi izmenjuje takoj po sprejemu oz. predložitvi svoje sklepe oz. osnutke.

Ker je v današnjih časih vprašanje stanovskega zastopstva zmerom aktualnejše, smatramo, da je treba, da se naše strokovne in stanovske organizacije prično resno pečati s tem vprašanjem. Za nas drž. uslužbence in upokojevce je — zlasti po izkušnjah zadnjih časov — potreba lastne zbornice, ki bi varovala vsaj naše skupne najvitalnejše koristi, moralne in gmotne, nujna in vsakomur očitna.

(»Naš glas«, št. 16. od 15. VIII. 1934.)

Za gospodarsko udejstvovanje učiteljstva

Sodelovanje šole pri uvedbi in razširjenju štajerske kokoši. Kraljevska banska uprava je z odločbo z dne 1. avgusta 1934 IV No. 2815/2 odredila vsem upraviteljem srednjih, meščanskih in osnovnih šol obvezno gojitve štajerske kokoši na šolskih dvoriščih. Odločba se glasi:

Zelim, da sodelujejo pri izvajanju enotnega kmetijskega pospeševalnega programa v dravski banovini razen poklicnih kmetijsko-pospeševalnih organov tudi vsi ostali organi občne uprave, v kolikor je to pač mogoče.

Tu gre predvsem za intenzivno sodelovanje podeželskega učiteljstva, ki lahko v različnih panogah kmetijstva mnogo pripomore do napredka in izenačenja proizvodnje. Med drugimi panogami nudi tudi perutinarstvo zelo široko polje udejstvovanja. Mnogi podeželski učitelji so se že z vso ljubeznijo oprijeli reje domačegrudne štajerske kokoši. Dosti pa jih stoji še ob strani. Nekaj pa jih goji različne druge pasme ali pa brezpasemsko mešanico.

V bistvu našega upravnega sistema, ki združuje vse panoge občne uprave v enotne

Mariji Mehletovi v spomin!

Ko so se znova odprla vrata šolskih sloopij, ko je po ljubljanskih ulicah zopet zalayovala učeča se mladina, smo stali ob odprtem grobu Marije Mehletove. Dolga vrsta pogrebcev, najkrasnejše jesensko cvetje, solzne oči njenih številnih učenk in tovarišic, vse je pričalo, da se zavedamo, kaj smo izgubili.

Pokojnica je bila rojena v Ljubljani, kjer je položila zrelostni izpit na državnem učiteljskem l. 1898. Že na učiteljskem je veljala za izredno nadarjeno, vzorno gojenko, in ta sloves si je ohranila do zadnjega diha. V svoji stroki temeljito izobražena, je napravila leta 1905. izpit za meščanske šole — ni zanemarljivo niti ene druge panoge izobrazbe. Obvla-

dala je ruščino, posečala strokovna predavanja, šivalne, kuharske tečaje, doigala leta je pela v Matičnem zboru ter je delovala kot odbornica v strokovnih in drugih društvih. Za vse si je ohranila zanimanje in si vzela čas, dasiravno je bila kot učiteljica vzor, ki ga je moral priznati in občudovati vsak, kdor je ž njo deloval. Njen pouk je bil užitek in to so dobro čutili tudi njene učenke, ki so ji bile zvesto vdane.

Pokojna tovarišica Mehletova je službovala v Bohinjski Bistrici in v Šmartnem pod Šmarno goro, v Ljubljani pa na vadni, na slovenski dekliški osemrazrednici pri Sv. Jakobu in od l. 1919. do upokojitve na l. dekliški meščanski šoli. Težka bolezen jo je primorala, da je predčasno prosila za pokoj. Z njenim odhodom smo izgubile značajno, vzorno, plemenito tovarišico, kakršnih je malo. Pa še je ostala našim učenkam velika dobrotnica. Kot odbornica zadruge »Dom učiteljic« je dala v svoji hiši na razpolago prostore za zavetišče, ki ga je zadruga izdrževala, plemenita pokojnica pa vodila s požrtvovalno, nesebično ljubeznijo. Kaj je pomenilo za naše učenke to toplo zavetje, bi vedeli najbolj povedati starši, ki jim je deco tako skrbno čuvalo to zlato srce, ki je prenehalo biti.

Kako skromne so moje besede, predraga Marija, v primeri s Tvojim bogatim življenjem! Zapustila si nas in odšla na ono nepoznano pot, na kateri Ti bomo prej ali slej sledili vsi. Zakrila Te je svobodna jugoslovenska gruda, ki si jo tako vroče ljubila. Prestalna večerna zarja je gorela za našimi gorami, ko smo se vračali od Tvoje sveže gomile. Tebi, predraga, nepozabna, pa je že zablestela zarja onega velikega dne, ki nas bo združil vse in mu ne bo konca v veke.

Ivanka Kalinova.

† Adolf Friedl

Trpek občutek smo imeli, ko smo zvedeli, da ga ni več. Tudi verjeti je težko takim besedam, ko je bil še vendar jak in za njegova leta je slovo za vedno le prenašlo.

Rojen je bil l. 1885. pri Sv. Barbari v Hal. Po dovršeni maturi l. 1906. na mariborskem učiteljskem je služboval v Selah pri Sv. Vidu nižje Ptuj, pri Sv. Marjeti pri Ptuj, pri Sv. Mariji v Pušavi. V svetovni vojni je bil na južni fronti, kjer so ga ujeli Italijani. Kdor je izkusil bridkosti ujetništva, bo umel, da je prinesel pokojni s seboj kali boleznin na poslednje službeno mesto v Svetinjah, kjer je nastopil službo l. 1920. Tu si je nabavil prvovrsten radio, s katerim je imel tako nepopisno veselje, da je presedel pri aparatu ves svoj prosti čas in ga s ponosom razkazoval vsakemu obiskovalcu.

V torek, dne 21. avgusta je moral iskati v mariborski bolnišnici zdravniške pomoči, v nedeljo 26. je tam izdihnil.

Moral je iti on, katerega mehka duša ni mogla skriviti krila najmanjšemu metulju in je zahtevala, da se ohrani življenje vsem živim bitjem, da se vesele narave, da uživajo svobodo. Zahrbne misli so mu bile tuje, imel je dobro voljo. Tudi on je bil smrtnik, kot vsi tisti, ki so mu kaj očitali.

Pustil je v največji tugi soprogo Anico, kako ga bo mogla pozabiti preizkušena draga mamica in edini še ostali brat!

Njegov pogreb 30. avg. je bil jasna slika narodove naklonjenosti in hvalečnosti, milo je bilo slovo nedolžne dece od svojega vzgojitelja. Sprejmi, dragi Adolf, zadnje pozdrave, saj ne morejo ostati zaprti v nas!

S podeželskega odra

(Ob uprizoritvi Franja Brenka drame »Simfonija v skrahiranem molu« na Prevaljah in v Slovenjgradcu.)

Prav je, če naše stanovsko glasilo pozorno spremlja dela in razvoj najmlajših v naših stanovskih vrstah. Zato ne smemo molče mimo dramatičnih prvencev Franja Brenka, ki čisto gotovo pričajo o močnem talentu in hotenju ter zaslužijo, da se resna kritika z njimi bavi.

Kljub lepemu uspehu, ki ga je dosegla uprizoritev Brenkovih »Koroških tihotapev« pred nekaj tedni na Fari pri Prevaljah, smo vendar šli z neko skeptiko predstaviti zgornje drame. Čudni naslov je vzbujal vsakojake pomisleke in dvome. V resnici je delo po svoji idejni zasnovi in po tehničnih zahtevah pretežno za podeželske odre. Vendar je veliki veri in močni volji avtorjevi uspelo, da je napravila igra močen dojem na vse gledalce (tudi na tiste, ki globljega smisla drame niso razumeli), in to zaradi odrske učinkovitosti dela in izredno spretnosti režije. Čudil sem se, kaj je napravil avtor iz skromnih podeželskih diletantov. Postavil nam je na oder like, ki je vsak zase predstavljal dobro pogoden tip raznih stanov in kast naše »skrahirane« družbe. Razgaliti to družbo, predočiti jo v njeni notranji moralni zlomljenosti in lažnivosti, a nakazati tudi pot iz kaosa in mlakuže v boljši svet — to je bil namen dela. Težka, pretežka naloga, ki zahteva od avtorja globoko poznanje človeka, duhovno dozorelost in samostojno gledanje na svet. Treba bi bilo Cankarjeve človečanske preprostosti in duhovne širine, Krleževe pronicavosti in ostrine duha in obeh ustvarjalne sile za oblikovanje take snovi. To

upravne enote, leži, da se morajo posamezne panoge uprave v izvajanju enotnega programa podpirati. Tako je dolžnost vseh organov obče uprave — v kolikor se kakorkoli udeležujejo v pospeševanju kmetijstva — da to storijo le v okviru enotnega pospeševalnega programa dravske banovine.

Za tuk. banovino je po tehtnem predurku že več let uvedena štajerska kokoš, kot edina pasma, katero se pospešuje v vseh krajih banovine. Zato je razumljivo, da mora med drugim vse učiteljstvo, če se v perutinarstvu sploh udeležuje — propagirati edino le štajersko kokošjo pasmo.

Z ozirom na to odredbo, da se smejo na šolskih dvoriščih vseh srednjih in osnovnih šol dravske banovine gojiti edinole kokoši štajerske pasme, neglede na to, čigava lastnina so. To odredbo je izvesti najdalje v teku treh let, in sicer tako, da:

1. najkasneje 31. oktobra 1934. izginjejo vsi petlini drugih pasem ali brez pasme;

2. najkasneje 31. oktobra 1937. pa poslednja kokoš drugih pasem ali brez pasme. O izvršitvi poročajo vodstva osnovnih šol do najkasneje 15. novembra 1934. (odnosno 1937.) sreskim načelstvom.

Sreska načelstva ter upraviteljstva srednjih in meščanskih šol pa do najkasneje 31. decembra 1934. (odnosno 1937.) kraljevski banski upravi.

Da se olajša preskrba dobrega plemenskega blaga štajerske pasme, bo kraljevska banska uprava v letih 1934. do vključno 1937. pri oddaji plemenskih petlinov in jarkic ter valilnih jajc ob običajnih pogojih prvenstveno upoštevala šole.

Tozadavne akcije bodo vedno pravčasno objavljene in naj vstopijo zanimanci radi upoštevanja v stik s pristojnimi sreskimi kmetijskimi referenti.

Da se omogoči nabava čistokrvnih petlinov in jarkic šolam je izdala kraljevska banska uprava navodila za naročitev naraščaja čistokrvne štajerske kokoši, ki se bo dodeljeval letos prvenstveno šolam. Navedeni odlok kraljevske banske uprave z dne 21. julija 1934. III., No. 4990/1 se glasi:

Kakor vsako leto bo kraljevska banska uprava tudi letos oddajala subvencijske peteline in jarkice po znižani ceni. Letošnja akcija se bo z ozirom na krizo izvršila le v manjšem obsegu. Da dobi kraljevska banska uprava pregled razpoložljivega blaga, na drugi strani pa pregled naročnikov, naročam sledeče:

Splošne vesti

KAJ JE RESNICA O LAVTARJEVIH RAČUNICAH?

Dvakrat sem poslušal predavanje o Lavtarjevih metodik in o njegovih računih in obakrat sem odšel s kaj mešanimi občutki. V meni se je borila stara navada uporabljati zastarele pri nas že od nekdaj uvedene računice drugih avtorjev z mikavnostjo Lavtarjevih računov. Navada je železna srjaca — pa kljub temu se je umaknila svežosti metode domačega metodika. Vse stvari je izbilo dno to, da sem dobil Lavtarjeve knjige v roko. Pri pregledu, so vzbudile moje zanimanje nekatere posameznosti, nazadnje da sem jih proučil znova od začetka do kraja. Rezultat: Lavtar me je pridobil, popolnoma zase. Zgodilo se je to, česar ne bi nikdar verjel. Prelevil sem se v vnetega pristaša Lavtarjeve metode računskega pouka. In zato ne morem drugega svetovati, kakor da storite isto kot jaz: vzemite te knjige v roko ter jih temeljito proučite. Prepričan sem, da se bo vam zgodilo isto kot meni. Večja polovica našega učiteljstva že davno uporablja Lavtarjeve računice in število pristašev Lavtar-

bo morala kritika pri ocenjevanju tega dramskega prvenca upoštevati.

Gradnja stanovanjske hiše in razni posli pri njej, ki jih opravlja delavec, paznik, inženjer, policijski organ, dajejo zunanji okvir dramatičnemu dogajanju. V osrednjem dejanju stojita dve osebi, po svojem značaju ostro izstopajoči iz »skrahirane« družbe: demonični neznanec, ki ima v svoji oblasti vse niti usode nastopajočih oseb in idealni študent filozofije. Po usmerjenosti svojega hotenja predstavljata dva antipoda, ki pa stojita oba v službi iste misli. Prvi predstavlja succus vseh negativnih lastnosti dobe, je goljuf, hinavec, morilec, nekdo, ki zametava vse tradicionalne vrednote, mefisto s pozitivno mislijo, ki zaničuje to družbo, te »proklete kreature« in jo hoče uničiti, jo spraviti v obup nad samim sabo, da bi potem ustvaril po sebi in svoji izvoljenki nov rod; drugi si je ohranil vero v človeka, veruje, da je mogoče ta rod odrešiti z velikimi dejanji in žrtvami. Demonični neznanec hoče študenta pridobiti za svoje namene, za pomočnika pri svojih uničevalnih načrtih, a ta se mu upre. Zdrav fant je z genijalnimi sposobnostmi. Počitnice so. Kot naveden delavec dela pri zidavi hiše, da si prisluži potrebna sredstva za nadaljevanje studija. Boj med obema genijama je postavljen v družino »skrahirane« ključavničarja, ki je prodal svojo obrt in si za izkupiček dal zgraditi stanovanjsko hišo ter hotel vnaprejšnje udobno živeti brez dela od najemnine. Njegovi hčerki sta drugega kova, hrepenita po odrešenju iz udušljivega ozračja domače hiše in sta pripravljene preko vseh predsodkov malomeščanske morale vse žrtvovati za izvoljenca. Očiten je avtorjev namen, naslikati propadanje družine naše dobe, družine v fistih plasteh, ki si zida bahave nebotičnike, čeprav na up, zida, ker noče, da bi padel videz in z njim oblast.

Režijo je imel v rokah avtor sam, sam je

I. Ponudbe.

Takoj po prejemu te okrožnice je pisмено pozvati vsa tamk. kokošerejska središča, naj ponudijo razpoložljivo plemensko blago. V poštev pridejo samo ona rejska središča, ki odgovarjajo predpisom izdanim pod tukajšnje III. No. 13.403/1 z dne 5. decembra 1931., torej predvsem ona, ki so preteklo pomlad dobavljala jajca za valenje. V srezih, kjer ni zadosti rejskih središč lahko ponudijo tudi one kmetijske korporacije, ki so spomladi prejele večjo količino valilnih jajc in sicer samo ono blago, ki se je dokazano izvalilo iz teh jajc. Nakup blaga se vrši tekom mesecev oktobra in novembra po navodilih, ki sledijo. Kupilo se bo izključno dobro razvito blago iz zgodnjih spomladanskih gnezdi; biti mora popolnoma zdravo in brez najmanjše pasemske pogreške. Ker bo potreba le mala, naj rejci takoj odstranijo vse ono, kar ni popolnoma brezhibno.

Pregled dospelih ponudb predložite zanesljivo do 15. avgusta po priloženem obrazcu. Ako ni ponudb, odpade poročilo Ž. 137 a.

II. Naročila.

Istotako nemudoma razglasite oddajo petelinov in jarkic s pripombo, da se bo oddalo le prvovrstno selekcionirano blago čistokrvne štajerske kokoši z zajamčeno nesnostjo mater nad 140 jajc na leto, in teže jajc od 57 do 65 g. Zanimanci sami plačajo po Din 10' — za vsakega petelina in po Din 20' — za vsako jarkico, v kolikor se ta cena s prispevki sreskih kmetijskih odborov ne bi še nadalje znižala.

Poziv na naročilo razpošljite predvsem kmetijskim organizacijam, zlasti vsem selekcijskim edincem, nadalje kmetijskim podružnicam in šolskim vodstvom. V srezih, kjer ni kmetijskih organizacij se naj upoštevajo tudi občine. Naročila kmetijskih organizacij in občin je napraviti po priloženem obrazcu Ž. 137 c, predložiti jih je sreskim načelstvom do najkasneje 30. julija t. l. in istočasno vplačati odpadajoči znesek. Na naročila brez denarja se ni ozirati.

Na osnovi došlih naročil in vplačanih zneskov sestavijo sreska načelstva poročila na kraljevske banske uprave na obrazcu Ž. 137 b, ki ga je predložiti do najkasneje 15. avgusta.

Predložiti je tudi prazna poročila.

Upoštevala se bodo letos predvsem šolska vodstva.

jeve metode narašča dnevno. Končno pa premislimo še nacionalni moment. Luka Lavtar je Slovenec, je naš domač metodik. Njegova metoda, ki jo je izobilkoval sicer že pred leti, je za las ista, kot se propagira danes v delovni šoli. Zaradi tega smo lahko ponosni na svojo Lavtarja, ki je že davno krčil pot najmodernejšim metodam pouka. Kako bi drugi narodi priznali Lavtarja, ko bi bil njihov? Pri nas se za naše velike može vse premalo zanimamo in navadno se nam odpro šele takrat oči, ko tujci pokažejo nanje. Že z nacionalnega stališča je torej naša dolžnost, da uporabljamo Lavtarjevo metodo v naših šolah: Na razpolago vam je najmodernejša metoda računskega pouka, ki jo je uvedel pedagog-domačin.

Učiteljska tiskarna si je nadela hvalevredno nalogo izdati Lavtarjeve računice prirejene po novem učnem načrtu. Naša dolžnost je, da z ozirom na uspešnost šolskega pouka in z ozirom na naše stanovsko podjetje podpremo to akcijo s tem, da uvedemo po vseh šolah brez izjeme Lavtarjevo metodo računskega pouka. M. Zor.

igral tudi najtežjo ulogo demoničnega neznanca, pretehtano do zadnjega giba in s pretesljivo dramsko močjo. Tudi uloga študenta je bila podana z globokim življenjem. Uloga Slave je igrala naša mlada tovarišica Ferjanova tako živo in prepričevalno, da so gledalcem stopile solze v oči spričo strašne kontradikcije njenega vsakdanjega hišnega dela kot očetova služabnica in njenim duševnim bogastvom in hotenjem. V dobrih rokah je bila uloga temperamentne Ane. Izredno realistično so bili izoblikovani liki mutca, »forarbeiterja«, inženjerja, policijskega organa, obeh delavcev in strežnikov. Muzikalno spretnost za odrom (Schubertovo simfonijo) je umetniško dovršeno oskrbela gđ. Marica Kaffou, naša virtuoziinja na klavirju.

»Simfonija« je delo za večje odre. Problematika snovi in zamisli je tako težavna, da bi bilo pravo čudo, če bi predstavljalo dovršen umotvor. Priča pa o ambicioznem avtorjevem hotenju, ki se ne plaši najtežjih problemov. »Simfonija« ni miselno zaključna enota. Po avtorjevi izjavi bo delo dokončal v drugi drami, kjer bo boj med dobrim in zlim dobojevan in rešeno vprašanje obstoja družine in kjer postane demonični neznanec le simbolični nekdo, ki ga je rodil čas, da bi očistil sebe. Vsa vmesna prizadevanja pa so stopinje v kolobarju, ki mu pravimo življenje. Nekaj, kar je bilo, kar je in bo.

Težko je danes prorokovati, kje se bo vstvarjalna moč mladega tovariša izkazala kot najbolj plodna, ali v področju literarnega dramskega dela ali v umetnosti oblikovanja odrskega življenja. V obeh smereh mnogo obeta. Upamo, da izpolni naša pričakovanja, da se bo z njegovo vero vase družila vedno strožja samokritika in da nam bo z rastočim bogastvom življenjskih izkušenj ustvarjal za naše kulturno življenje vedno zrelejša in pomembnejša dela. Doberšek.

— XI. učiteljski tečaj za telesno vzgojo in narodno izobraževanje v Crikvenici je trajal od 5. VII. do 2. VIII. t. l. Tečaj je vodil ban. šolski nadzornik Bogunović. Tečajniki so predelali predvsem telovadno snov za otroke od 6. do 10. leta in pa snov za otroke od 10. do 14. leta. Poleg praktičnih vaj, je bilo več teoretičnih predavanj. Tečaja so se udeležili učitelji(-ce) osnovnih šol iz vseh banovin, ki so bili vsi z uspehom zelo zadovoljni.

— Učiteljstvo na protituberkuloznem kongresu. (Iz »Zdravniškega vestnika«, posvečenega protituberkuloznemu kongresu.) Učiteljstvo se z veseljem in zanimanjem udeležuje dela v podeželskih protituberkuloznih ligah. Mnoge lige bi brez sodelovanja učiteljev in učiteljic zaspale in likvidirale. Tako naše učiteljstvo vzgledno kaže, da mu je tudi zdravje naroda pri srcu, zlasti, da razumeva socialne in gospodarske posledice, ki jih prinašajo med ljudstvo t. zv. ljudske bolezni, od katerih je tuberkuloza najbolj nevarna. Tudi protituberkuloznemu kongresu je učiteljstvo posvetilo vso svojo pozornost, katera se je kazala v izredno veliki udeležbi od strani učiteljstva na kongresu, zlasti pri predavanju docenta dr. I. Matka o problemu: »Šola in tuberkuloza«. K temu referatu je imel koreferat, posebni delegat JUJ, da je na ta način učiteljstvo podčrtalo svojo zavestnost in pa tudi svoje dolžnosti v borbi proti tuberkulozi med preprostim narodom. Učiteljstvo je dalo kongresu svoj poseben pečat. Vemo, da bodo tesne zveze, ki jih ima učiteljstvo z ljudstvom, naši protituberkulozni borbi v veliko korist. Prosvetljevanje ljudstva je v tej borbi eden najvažnejših predpogojev. Učiteljstvu čast in hvala Dr. B.

— Učiteljice gospodinjstvo-nadaljevalnih šol opozarjamo na današnjo prilogo »Kmetijske matice« in nabavo 4 knjig za 20 Din, ki jim bodo dobro služile pri pouku v teh šolah. Sprejmejo naj tudi poverjeništvu.

— Učitelje kmetjsko-nadaljevalnih šol opozarjamo na današnjo prilogo »Kmetijske matice« in nabavo 4 knjig za 20 Din, ki jim bodo dobro služile pri pouku v teh šolah. Sprejmejo naj tudi poverjeništvu.

— Člane »Kluba prijateljev vaše kulture« opozarjamo na današnjo prilogo »Kmetijske matice« in nabavo 4 knjig za 20 Din, ki jim bodo dobro služile za poglobljanje v kmetijske probleme naše vasi. Sprejmejo naj tudi poverjeništvu.

»Kmetijska matica« nudi za 20 Din 4 knjige z vsebino podeželskih problemov, ki morajo zanimati vsakega učitelja narodne šole in so v tesni zvezi s smerjo narodne šole. Zato uporabite ugodno priliko in se poslužite naročila v prilogi ter se priglasite za poverjeništvu »Kmetijske matice«!

— »Rabljene Fleretove« »Naša prva knjiga« (30) odda po nizki ceni šol. uprav. Sv. Jernej p. Loče.

— V založbi knjigarne Fr. Leskovska v Celju je izšla 3. predelana izdaja učbenika: Brinar Josip: Slovenska vadnica za meščanske šole. Vaje iz slovnice, pravopisa in spisa. (Višja stopnja.) Ministrstvo prosvete v Beogradu je z odlokom S. n. br. 23.368/34. odobrilo predelano in deloma razširjeno novo izdajo znane Brinarjeve »Slovenske vadnice«, ki je za meščanske šole edin odobren učbenik za slov. jezikovni pouk. A tudi v višjih razredih osnovne šole (ozir. višje narodne šole) bo nanovo predelana »Slov. vadnica« dobro služila kot pomožna knjiga, ki ne prinaša le vzorno obdelane snovi iz slovnice, pravopisa in spisa, ampak je zajedno bogata zakladnica pregovorov in rekov, pa tudi najznačilnejših citatov in odlomkov iz slov. slovstva.

Osebnе zadeve

— i Napredovali so učitelji(-ce) v VIII. skupino 15. VII. 1934.: Kemperle Ljudmila iz Kapele (Ljutomer), Strah Anton iz Vel. Laše (Kočevje), Batič Marija, zabavila iz Maribora.

— Popravni učiteljski diplomski izpiti na drž. učiteljski šoli v Ljubljani so se delali v dneh 29. do 31. avgusta t. l. Z uspehom so napravili ta izpit sledeči kandidatje in kandidatke: Benedičič Valentin, Brus Boris, Demšar Franc, Kveder Pavel, Lebez Miroslav, Pipp Anton, Stojković Rajko, Štrukelj Stanislav, Kelvišar Marija, Kofalt Frančiška, Lajovic Maksimilijana, Mikuz Marija, Mrak Bronislava, Nepužlan Henrika, Petročnik Vlada, Rance Josipina, Sever Andrejana, Vazzaz Helena, Sosič Anton (kontrakt. učit.), in Bertok Dušana (kontrakt. učiteljica). — V celoti sta letos na tem zavodu polagala učiteljski diplomski izpit 102 osebi. Od teh je napravil z uspehom ta izpit 31 kandidat in 59 kandidatke. Za eno leto pa je bilo reprobiranih 9 kandidatov in 3 kandidatke. — Ravnateljstvo drž. učiteljske šole v Ljubljani, direktor: N. Marolt.

Učiteljski pravnik

— § Ali ima sodnijsko ločena žena pravico do rodbinske pokojnine.

Po besedilu § 147/2 uradn. zakona iz leta 1931. nimajo žene drž. uslužbencev, ki so ločene po predpisih rimsko kat. cerkve, pravice do rodbinske pokojnine. Sodnijska ločitev nima vpliva na pravico do pokojnine, kakor je tudi razsodil državni svet v nekem konkretnem primeru, ki ga spodaj objavljamo.

— § Rodbinska pokojnina ločeni ženi — razsodba državnega sveta Br. 14.455 z dne 23. VI. 1934 se glasi:

»U svom II. odeljenju, koje sastavljaju pretsednik odeljenja Barič dr. Josip, potpretsednik državnog saveta, članovi: Sardelič dr. Rudolf, Vildović Antonije, Milovanović Zarko, Čubrović dr. Pavle, i delovodje sekretara Bijelacinović Duro, uzeo je u razmatranje tužbu M. V., vdove pokojnega J., bivšega učitelja, podnetu protivu rešenja ministra prosvete od 9. nov. 1933. O. n. br. 70.664, kojim je riješeno, da penzija pripada samo maloletnome B., kao zakonitom sinu umrloga J., a da udova V. nema prava na penziju, kao razvedena s obzirom na čl. 147 Zakona o činovnicima građanskog reda.

Pošto je proučio tužbu, osporeno rešenje i ostale akte, koje se na ovaj predmet odnose, kako i odgovor ministrov na tužbu poslat pismom od 3. aprila 1934. O. n. br. 20.516, državni svet je našao, da je osporeno rešenje protivno zakonu sa sledećih razloga:

Po čl. 147. Zakona o činovnicima iz g. 1923. porodična penzija pripada na ravne delove službenikovo ženi i deci, rođenoj u zakonitom braku ili pozakonjenoj.

Nastoji navod u osporenem rešenju, da je tužilja razvedena žena sa razloga, što po odredbama rimokatoličke crkve i austrijskog građanskog zakona (§ 111.) puno važna bračna veza može se razvesti između katolika samo smrću jednog supruha.

Presudom okružnog suda u Ljubljani C. g. I. s 738/28—22. od 11. juna 1929. godine nije razveden brak između tužilje i pokojnog M. J., već je samo odvojen od stola i postelje.

Bračna veza između gore imenovanih ostala je puno važna, te prema tome tužilji, kako službenikovo ženi pripada pravo na porodičnu penziju.

Neumestno je pozivanje u odgovoru ministrov na odredbu § 147 (stav. II.) novog činovničkog zakona iz 1931. godine sa razloga, što je pokojni M. umro 224. marca 1930. godine i prema tome pravo na porodičnu penziju ima se razpraviti po odredbama staroga činovničkog zakona iz 1923 godine.

Sa izloženog osporeno rešenje kao protivno zakonu ima se poništiti.

S toga, a na osnovu čl. 17. iz 34. Zakona o državnom savetu i upravnim sudovima i tar. br. 52. Zakona o taksama, državni svet

presuđuje:

da se poništi rešenje ministra prosvete od 9. nov. 1933. godine O. n. br. 70.664, o čemu presudom u prepisu izvestiti parnične strane.»

Naša gospodarska organizacija

— g Učiteljstvo za svoje bolne tovariše. V 7.—8. štev. »Zdravniškega vestnika«, ki je posvečen I. jugoslovenskemu protituberkuloznemu kongresu, je tudi poročilo o naši podporni zadrugi »Učiteljski samopomoči« in njenem podpornem skladu. Za uvod temu poročilu je urednik »Zdravniškega vestnika« napisal nastopne, za nas laskave besede: »Učiteljstvo, ki je pokazalo toliko pozitivnega zanimanja za delo protituberkuloznega kongresa, ima tudi, sicer polno razumevanje za težek položaj bolnih tovarišev. To priča predvsem dejstvo preusmeritve »Učiteljske samopomoči«, ki je postala s tem podporna blagajna za tuberkulozne učitelje. To je prvi korak za bolniško zavarovanje celokupnega učiteljstva, ki se živahno pripravlja.

Učiteljska tiskarna

— t Lavtarjeve računice, ki so prirojene po novem učnem načrtu je natisnila in založila Učiteljska tiskarna. Kritika je ocenila nove računice vseskozi pohvalno. Z ozirom na uspešnost pouka priporočamo, da se po vseh naših šolah, ki streme po sodobnosti uvede Lavtarjeve računice.

L. Lavtar: Posebno ukoslovje računskega pouka v narodni šoli. Kot učno knjigo jo je odobrilo ministrstvo prosvete z odlokom O. N. br. 33578 z dne 13. V. 1933. in glav. prosv. svet, S. br. 212 z dne 29. IV. 1933.

Knjiga, ki služi kot nekakšna razlaga Lavtarjeve metode, obsega teoretični in praktični del. Za uvod pa je postavljen zelo zanimiv zgodovinski pregled. V teoretičnem delu so razložene posebnosti računstva po delovnem principu z originalnega Lavtarjevega stališča. V praktičnem delu pa so psihološko utemeljene vse učne stopnje in razni medsebojni prehodi računskih operacij razdeljenih po posameznih šolskih letih osnovne in višje narodne šole. Brez te knjige je nemogoče razumeti Lavtarjevo metodo in s pridom uporabljati njegove računice.

L. Lavtar: Računica začetnica za osnovne šole. Predelal Ljudevit Černej, ilustriral J. Poljanec in D. Humek.

Ta računica začetnica je zelo originalno ilustrirana v večbarvnem tisku. Posamezna številka so tako ponazorjena, da naravnost silijo otroka k štetju in k računanju. Nad vse praktični so prehodi od ene vrste do druge. Vmes je vpletenih vse polno ponavljalnih vaj, tako, da je računica vsestransko uporabljiva.

L. Lavtar: Računica za osnovne šole. 3. šolsko leto. Računanje v številnem obsegu od 1 do 1000. Predelal Lj. Černej. Pregledal in dopolnil Fran Fink. Kot učno knjigo jo je odobrilo ministrstvo prosvete z odlokom O. N. br. 21971 z dne 30. III. 1933. in glav. prosv. Sav. S. br. 228 z dne 21. III. 1933.

Knjigo odlikuje logična razvrstitev učne snovi, posamezne stopnje in izpeljave upo-

štejejo vse psihološke momente tako, da je računica res prvovrstna. Življenjska uporabnost vseh računov in vseh nalog je idealno izvedena. To je sploh značilnost Lavtarjevih računov in osnova njegove metode. Zaradi tega pa so ravno Lavtarjeve računic pri vseh, ki so jih uvedli, tako priljubljene.

L. Lavtar: Računica za osnovne šole. 4. šolsko leto. Računanje do milijarde. Predelal Lj. Černež. Pregledal in dopolnil Fran Fink. Kot učno knjigo jo je odobrilo ministrstvo prosvete z odlokom O. N. br. 21971 z dne 30. III. 1933. in glav. Prosv. Sav. S. br. 228 z dne 21. III. 1933.

Kot zaključna računica osnovne šole in kot prehodna za višjo narodno šolo je ta knjiga res posrečena. Življenjska bližina njene vsebine je uspela nad vse pričakovanje. Učitelju, ki je vajen drugih zastarelih računov, se odpirajo s to knjigo vse drugačni pogledi na računstvo in Lavtar nam tu prikazuje delovni učni princip v tako jasni luči, da ga brez težkoč zapopademo in se ga oklenemo.

S to knjigo je zaenkrat vrsta Lavtarjevih računov v izdaji Učiteljske tiskarne zaključena, v delu pa je tudi računica za višjo narodno šolo. S tem bo zaključeno veliko Lavtarjevo delo in imeli bomo tudi pri računstvu res naše učne knjige na naših šolah.

Mladinska matica

—mm Začelo se je delo v šoli, začele so skrbi. Tovariši imajo polne roke dela. Pri tem pa ne bodo pozabili na Mladinsko matico. V 7. letih obstoja je postala najvažnejša naša mladinska založba. V teh kratkih letih je izdala 710.000 izvodov knjig. O njej ne govorijo samo slovenski listi in revije, ampak jo hvalijo tudi hrvaški, srbski in češki kritiki. Divijo se predvsem sijajni organizaciji te ustanove, čudijo se velikim nakladi. Vsak peti učenec osnovne šole je član M. M. To je menda edinstven primer na svetu. Vse učiteljstvo je lahko ponosno na svoje delo v tem pogledu. Časi so težki, vendar naše učiteljstvo ne bo dopustilo, da pade število naročnikov. »Naš rod« bo letos še zanimivejši kot prejšnja leta in pisan bo tako, da se bo lahko izvrstno uporabljal v šoli. Dober učitelj bo storil zato vse, da bo v razredu čim več naročnikov.

—mm Avtorja rokopisov »Zlati čevlji« (Aurelius) in »Kaj je slišala Anica« naj se javita, da jima lahko vrnemo rokopisa.

Uradne ure tajništva M. M. bodo odslej dnevno od 14. do 15. ure.

»Književnost« o Knjigah Mladinske matice. Pod naslovom »Novosti na književnem trgu slovenske mladinske literature« piše Književnost (septembrska številka) med drugim:

Tudi letos prednjači na polju naše mladinske književnosti Mladinska matica in to ravno po svoji kakovosti. Zadnje je posebne važnosti. Vse do danes smo bili navajeni, srečavati v naši mladinski literaturi stvari, ki so na več ali manj posrečen način obravnavale bajeslovno snov ali pa so se mladini nudile knjige z zgodbinami in povestmi, ki niso imele s sodobnim življenjem nikake zveze. Slovenski literatje so po svojih delih nameroma varali mladino, jo opajali z dogodki neresničnega sveta, jo zamamljali z visokoletečimi frazami in skušali na vse mogoče načine odvrniti njen pogled od resničnosti. Pedagogi in literatje so v tisku in kavarnah dokazovali, kako neločljivo je otrokovo psihično življenje povezano z bajnim pravljicnim svetom. Da otroci sami mislijo drugače, so dokazali letos, ko so se tako rekoč uprli običajni mladinski literaturi. Ta svoj upor so izpovedali v letošnjih Kresnicah. To se je zgodilo na priprosti, odkritosrčni način, a tako solidarno in energično, da je sam urednik moral priznati v uvodu, da naša mladina ne govori več o vilah in palčkih, o metuljčkih in rožicah, pač pa se čuti iz njenih besed krik resničnega življenja. Na urednikov poziv so namreč letošnje Kresnice otroci sami napisali. V njih so pokazali svoj resničen obraz, svoje poglede na življenje in svoje težnje. Zato ostane ta zvezek Kresnic po posredni uredniškovi zaslugi dokument historične važnosti za slovensko mladinsko literaturo.

France Bevk je letos izdal pri Mladinski matici povest »Tovariša«. Na 80. straneh napeto obravnava vsakdanjo zgodbo dveh proletarskih dečkov. Pred čitateljem vstajajo slike iz umazanih predelov goriškega predmestja. V tem ozračju, ki smrdi po cunjah,

prahu, gnilobi, vlažnosti, plesnobi in stoječi vodi se odigrava zgodba, ki pripoveduje, kako sta dečka prisiljena zaradi svoje napačne vzgoje in vpliva socialnega položaja ukradla revni branjevki denar. Potek dejanja je vse-skozi psihološko in socialno utemeljen, le konec je absolutno negativen. Kljub temu spada povest med doslej najboljša slovenska mladinska dela.

Slikanica »Kapljice« skuša s pomočjo risb pokazati kroženje vode v nazorni, zabavni zgodbi. Ideja je dobra, ker ima praktičen pomen, izvedena pa je bolj medlo.

Najboljša knjiga letošnje izdaje Mladinske matice je »Potovanje skozi čas«. Napisal jo je Edo Karmelj. V knjižici je pisatelj točno znanstveno podal zgodovino človeške družbe od pradobe do danes. Izogibal se je vsake sentimentalnosti in filozofiranja ter na tak način ustvaril kritičen pregled nastajanja in razvoja človeške družbe na ekonomski podlagi. Vse je povedano jasno in razumljivo, a obenem tako napeto, da bo deca knjižico z zanimanjem čitala. Njegova knjižica je vsekakor edinstven poizkus te vrste v slovenski mladinski literaturi, zdrav, močan in primeren času, v katerem živimo. Mnogo bo koristila slovenski deci, še več pa slovenskemu učitelju, ki gleda na zgodovinska dogajanja skozi idealistične in metafizične naočnike.

Letošnje knjige Mladinske matice so dokazale, da smo tudi Slovenci zmogni dobre mladinske literature. Samo pravilno izbirati je treba. Nujno je, pretrgati s tradicijo in kreniti na nova pota. Težnje, ki jih je mladina izpovedala v letošnjih Kresnicah naj postanejo uredništvu Mladinske matice pa tudi drugim izdajateljem mladinskih knjig kažipot k temu cilju.

Štanovska organizacija JUU

Iz sekcije

—s Zaščita članstva. Objavljamo okrožnico, ki smo jo prejeli od izvršnega odbora JUU, da se bo vedelo članstvo v bodoče ravnati po navodilih, ki so v okrožnici navedena:

Jugoslovenskemu učiteljskemu združenju sekciji za dravsko banovino v Ljubljani.

Odbor učiteljskega združenja smatra za svojo dolžnost, da zaščiti vsakega učitelja (ico), ki se mu godi krivica, ne oziraje se na osebnost, ki učitelja po krivici preganja.

Da bi se odbor Udruženja pri tej zaščiti ne pregrešil in vzel v zaščito osebe, ki tega ne zasluži in bi se s tem kompromitiral, zato Vas prosimo, da potom sreskih društev objavite vsem učiteljem (icam) iz področja vaše banovine da se ne obračajo direktno na glavni odbor učiteljskega združenja, nego, da se obračajo vedno le na svoje sresko društvo, ki bo njihove prošnje skupno s svojim mišljenjem poslalo sekciji, a ta jih opremi s svojim predlogom in mišljenjem ter dostavi nato glavnemu odboru Udruženja.

Vsak posameznik mora prošnji priložiti kolek za 5 Din in znamko za Din 1.50.

Kolek za 5 Din bo odbor Udruženja prilepil na vlogo (za intervencijo), ki jo pošlje ministrstvu prosvete, a znamka za Din 1.50 je potrebna za pismo, v katerem bo odbor Udruženja obvestil prizadetega, kaj je dosegel glede njegovih zahtev.

Brez koleka in znamke za odgovor ni treba nobene prošnje dostavljati Udruženju, ker se v tem primeru ne bo podvzelo nikakih intervencij.

Mislimo, da je to najboljši in najpravičnejši način, da se zaščiti naši člani, ki se jim večkrat godi krivica.

Oni učitelji (ice), ki ne čutijo potrebe biti člani Udruženja nimajo pravice zahtevati zaščito od strani udruženja.

Tovariške pozdrave!

Predsednik: Ivan Dimnik, s. r.

Tajnik: Milinko Lazić, s. r.

Iz društev:

—JUJ SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO V ROGAŠKI SLATINI bo imelo zborovanje in redni letni občni zbor v soboto 15. t. m. ob 10. uri v Rogoški Slatini. Poleg običajnih točk so na dnevnem redu volitve upravnega in nadzornega odbora, poročilo o skupščinah ter referat g. narodnega poslanca Spindlerja o zakonu o telesni vzgoji naroda in o prosvetnem delu v našem srezu.

—JUJ SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DES. BREG ima svoj občni zbor dne 15. IX. 1934. ob 10. uri v mali dvorani Narodnega

doma v Mariboru. Dnevni red: 1. Došli dopisi. 2. Poročila društvenih funkcionarjev. 3. Obračun in proračun. 4. Kako pridemo do cenenih šol. 5. Klemenčič Šol. proračuni za l. 1935./36. 6. Poročila o skupščinah. 7. Volitve v upravni in nadzorni odbor. 8. Slučajnosti. ODBOR.

Novosti na knjižnem trgu

ZDRAVNIŠKI VESTNIK

Kongresna številka »Zdravniškega vestnika« (št. 6—8, strani 230), je posvečena vsem obširnemu obsegu prvemu jugoslovenskemu protituberkuloznemu kongresu. Poleg podrobnega poročila o poteku kongresa, pri naša ta številka predavanja in razprave, ki so bile obravnavane na kongresu. Članki in razprave so objavljene v izvirnem besedilu z resumeji v francoskem ali nemškem jeziku. Kongresna številka »Zdravniškega vestnika« je bogat zbornik razprav o tuberkulozi, in organizaciji boja proti tej bolezni.

Bogata zbirka ne bo dobrodošla samo zdravniškim krogom, marveč tudi širšemu krogu naroda, posebno pa učiteljem, ki so živo zainteresirani na tem, za zdravje šolskih otrok toli važnem vprašanju.

V začetku knjige je poleg uvoda objavljen otvoritven govor predsednika jugoslovenske protituberkulozne lige, sanitetskega generala dr. Jordana Stajića in spominski govor san. inspektorja dr. Matka bojevnika zoper tuberkulozo prof. A. Calmette. Nadalje sledi pozdravni govor predsednika protituberkulozne lige dr. J. Bohinec.

Knjiga je razdeljena v dva dela: socialno-higienski in znanstveno-medicinski.

V prvem delu je važna spomenica izročena po posebnem odposlanstvu banu dr. Marušiću. Spomenica je obširna in omenja vsa izkustva boja proti tuberkulozi in stavlja nujne zahteve, ki jih je podvzeti v boju proti zavratni morilki.

Naše učitelje mora zanimati zlasti prvi del tega zbornika, ki nam tako izprno kaže prilike med narodom in v našem šolstvu, ter najpogostejše vzroke, ki pospešujejo širjenje tuberkuloze.

Predavatelj dr. Jordan Stajić iz Beograda poudarja neovrgljivo dejstvo, da je tuberkuloza socialna bolezen in dokumentirano dokazuje, kakšne dolžnosti slede iz tega za državo in razne javne korporacije. Predlaga razne ukrepe, ki bi jih bilo treba izvesti v naši državi, da bi se poglabila in razširila borba proti tuberkulozi. Posebno apelira na pristojne činitelje, da naj se čimprej uveljavi zakon o zatiranju tuberkuloze.

Dr. Željko Hahn iz Zagreba govori o socialnem zavarovanju, ki je prav glede tuberkuloznih obolenj pri nas nepopolno, čeravno je bolniško zavarovanje pri nas težje obremenjeno s tuberkuloznimi obolenji, kakor v drugih državah. Osrednji urad za zavarovanje delavcev je izplačal v l. 1931. podporo 25.479 članom obolenim na tuberkulozi, kar znaša 23% vseh izplačil. Potrebno bo izvesti zavarovanje za onemogle.

Referent dr. J. Bohinec, ravnatelj ljubljanske »Urade za zavarovanje delavcev« in znani socialni ideolog in organizator naglašja, da je problem tuberkuloze najvažnejše socialno-politično vprašanje, zato je potrebno dosledno sodelovanje vseh, ki so odgovorni za narodovo zdravje. Zahteva enotno in sistematično sodelovanje vseh, ki so v državi odgovorni za ljudsko zdravje. Za uspešno protituberkulozno borbo je nujno potrebno, da tudi politiki in državniški sodelujejo pri reševanju tega problema. Tuberkuloza pa je predvsem bolezen delavcev in kmetov, zato stoji v tesni zvezi z njo vprašanje delavskih mezd in zdrava stanovanjska politika. Naša industrija se žal prav nič ne zaveda svojih dolžnosti v tem pogledu in zaradi tega, ker ni vpeljano zavarovanje za onemogle in starostno zavarovanje, prištedi milijone na leto. Dr. Bohinec polaga posebno važnost na to, da skušajo organizacije za boj proti tuberkulozi poiskati kar največ bolnikov z začetno tuberkulozo, ki ne čutijo potrebe, da bi šli k zdravniku.

Nadaljnji referent dr. M. Vrašević iz Beograda govori o delu protituberkuloznih dispancerjev.

Šolske knjige

za vse kategorije šol in po najnovejših izdajah

San. inspektor dr. Matko iz Maribora razglablja važno socialno-higiensko vprašanje: »Šola in tuberkuloza«. Obširno in temeljito razpravo, katero bomo po možnosti objavili v našem stanovskem tisku, bo z zanimanjem čitalo poleg zdravnikov tudi učiteljstvo. Po referentovih podatkih je pri nas do 14. leta starosti 80—90% otrok inficiranih s tuberkulozo. Umljivo je tedaj, da se mora boj zoper tuberkulozo začeti že pri otrocih. O tem predmetu piše dr. Matko posebno knjigo. O istem vprašanju razpravlja dr. Vasa Savić iz Topolšice.

Kot praktičen pedagog se bavi s tem vprašanjem nadz. A. Skulj in nas povede po statistični poti v higiensko stanje v narodnih šolah. Na podlagi praktičnih opazovanj in izkušenj dopolnjuje izvajanje zdravnikov. Opozarja posebno na važnost šolskih poliklinik, in njih izpopolnitev.

O protituberkuloznem dispancerju v službi higiene govori dalje dr. J. Prodan iz Ljubljane. Dr. Petrič, direktor higienskega zavoda v Ljubljani, nam v številkah pokaže stanje in umrljivost za tuberkulozo v Jugoslaviji, posebno pa v dravski banovini. O socialno praktičnem delu protituberkuloznega dispancerja razpravlja dr. Rafo A. Ferzi iz Splita. Dr. Skarčić iz Splita pa piše o propagandi in o sredstvih za protituberkulozni boj.

Drugi del zbornika je namenjen predvsem zdravnikom, bodo ga pa z zanimanjem čitali vsi, ki jim je pri srcu zdravje našega naroda. Naj navedemo samo nekatere članke. Posebno zanimiva je splošna razprava dr. Vladimira Čepulica iz Zagreba o načelih sodobnega zdravljenja tuberkuloze. Dr. Iblertić iz Zagreba premotriva zdravljenje pljučne jetike z ambulatornim pnevmotorakom. Dr. Janko Kumljenović iz Zagreba, obravnava kirurško zdravljenje pljučne tuberkuloze. Dr. Tomaž Furlan z Golnika govori o teoriji in praksi pri pleuritičnih komplikacijah v umetnem pnevmotoraksu. O vprašanju »Ali je pljučna jetika ozdravljiva?« dr. Miluš Sekulić iz Beograda. O težkočah in zaprekah pri zdravljenju pljučne tuberkuloze piše na osnovi zanimivega primera iz prakse dr. Oton Haus iz Ljubljane.

Kongresna številka »Zdravniškega vestnika« je publikacija, ki je na široko in globoko zajela vprašanje tuberkuloze, zato jo priporočamo našemu učiteljstvu, ki je na tem vprašanju živo zainteresirano.

—k Dr. Alfred Šerko. O psihoanalizi »Slovenske poti«, zvezek 13. Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena 35 Din. Kot prvi letošnji zvezek zbirke »Slovenske poti« je pravkar izšel spis univ. prof. dr. Alfreda Šerka »O psihoanalizi«. Prvič se nudi slovenskemu izobražencu prijetna prilika, da spozna sloveče, dasi sporne nauke dunajskega zdravnika Freuda in njegovih učencev in kratkem, vendar pa dovolj temeljitem orisu slovenskega strokovnjaka. Poznanje psihoanalize je tem potrebnejše, ker se je razvila v sestav splošno kulturnih vprašanj, v nekaj nov svetovni in življenjski nazor, ki zanima somišljenika in nasprotnika. Čitanje knjige olajšuje seznanek manj znanih tujk. Lično opremljeno knjigo toplo priporočamo!

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

CVETLIČNE ČEBULICE IZ HOLANDSKE:

hijacinte, tulipani, narcise, krokusi, anemone itd. vse v priznani najboljše kvaliteta in najlepših barvah so že na zalogi in se dobijo pri trdkri Josip Urbančič, specialna veletrgovina s semeni, Ljubljana, Miklošičeva cesta 8. Tozadovni cenik je brezplačno na razpolago.

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toploere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Pelikan TUŠI ZA IZVLEČENJE

izdelujejo se skozi desetletja po lastnem postopku ter so si vsled svojih dobrih lastnosti in zaradi svoje trajne kvalitete pridobili ves svet. Pelikan tuši so lahko tekoči, odporni proti vodi in radiranju, mogoče jih je razredčiti in mešati med seboj. — Izdelujejo se v črni barvi in še v 39 raznih nijansah.

GUNTHER WAGNER — ZAGREB

Avgust Agnola LJUBLJANA

TYRŠEVA CESTA ŠT. 10

Telefon 2478.

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal in šip. Kompletna oprema za restavracije, hotele, gostilne, kavarne in bare ter za splošno gospodinjstvo. Luksuzni predmeti.